

## SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

| v Ljubljani na dom dostavljen | in upravištvu prejemani:  |
|-------------------------------|---------------------------|
| celo leto . . . . . K 24—     | celo leto . . . . . K 22— |
| pol leta . . . . . 12—        | pol leta . . . . . 11—    |
| četrt leta . . . . . 6—       | četrt leta . . . . . 5-50 |
| na mesec . . . . . 2—         | na mesec . . . . . 1-90   |

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (v prtiljuju levo), telefon št. 34.

Izjava vseh dan sveder šolskih in pravnih.

Inserati veljajo: petstopenjska pet vsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamo številka velja 10 vinarjev.

Na pisma naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 95.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

| za Avstro-Ogrsko:         | za Nemčijo:               |
|---------------------------|---------------------------|
| celo leto . . . . . K 25— | celo leto . . . . . K 28— |
| pol leta . . . . . 13—    | pol leta . . . . . 13—    |
| četrt leta . . . . . 6-50 | četrt leta . . . . . 6-50 |
| na mesec . . . . . 2-30   | na mesec . . . . . 2-30   |

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 87.

## XXII. glavna skupščina „Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev“.

Glavno zborovanje v veliki „Čitalniški“ dvorani, dopoldne v nedeljo.

Predsednik g. Jelenc je pozdravil vse navzoče, ki so prihiteli od vseh strani v dolensko metropolo k XXII. glavni skupščini. Sreče mu bili veselj, ko pozdravljajo to močno in krepko četo in jasno je, da se bo Zaveza še dvigala; saj se je ukrepila v napornem boju proti sovražnikom, v boju proti klerikalnemu obrekovanju, natočevanju, denuncijam in lažem, ki so jih klerikaleci nagromadili toliko, da je to gnusno gradivo napolnilo več knjig. In klerikalna četa gazi naprej pod devizo: „Moč je nad pravico!“ Ni ga usmiljenja pri njej. Kaj so storili oni, ki jih je zmotno uničila? Nič drugega, kot da delujejo med ljudstvom kakor jim vleče pamet, zakon in vest. In čim večja je moč črne armade, tem težji je jarem, v katerega vlepajo podložne, tem silnejša je krutost njihove pesti. Posebno na Kranjskem je trpljenje učitelja veliko, treba je moralne podpore, da vstaja v boju. In bodreče jim kliče: Pogumno naprej po strogo začrtani poti! Naj nas ne smajajo nobena sila, ne straši nobena zapreka; ker prepričani bodimo, da mora zasijati žarko sonce svobode preganjanemu učiteljstvu in posvetiti v temo, ki vlada sedaj.

V tem duhu odpirja skupščino. Nato pozdravi srednješolsko in akademsko mladino, ki se je udeležila skupščine, pozdravlja vse navzoče in se spominja moža, ki ga sicer ni tu v njih sredini, moža, ki si je pridobil na pedagoškem polju neveljavih zaslug, ravnatelja Schreinerja, in nasvetuje, da se mu pošlje brzojavni pozdrav v imenu naprednega, na današnji skupščini zbranega učiteljstva, da ga nebo še dolgo ohrani čista in zdravega v blaginjo slovenskega šolstva. (Burno odobravanje.) Nadalje se spominja bratov Hrvačev, ki žalujejo po možu, velezasluž-

nem na pedagoškem polju, po Josipu Klobučarju, ki je 26. junija t. l. zatisnil oči. Pozivlja navzoče, da se v znak sožalja dvignejo s sedežev in zakličejo v spomin umrlega trikratno »Slava«!

Nato pozdravi tov. Matko navzoče in se zahvaljuje v imenu pripravljalnega odbora, da so prihiteli v tako obilnem številu, kar je jasen dokaz, da se zavedajo svojega pomena in naloge. Le tako naprej in zamecem se bo godilo bolje.

Gospod prof. D. Majcen, predsednik »Čitalnice«, pozdravlja odlične predstavitelje slovenske kulture, želi njihovim kulturo pospešujočim željam mnogo uspeha in jim kliče: »Dobrodošli!«

Gospod prof. Jug, ustanovitelj »Skale«, pozdravlja Zavezo v daljšem govoru. Zaveza stoji na temelju narodne šole, ne na stari metodi, na starem sistemu. Ona vzgaja zavedno človeštvo, pojmuječo mladino, zdrav in krepak naraščaj. Treba je najti poti do narodno-neodvisne šole, kajti preveč črnorumeni ali belorumeni pobarvani izobrazba ni prava slovenska izobrazba.

Zveza bi je kul. boj proti vladni dekli, klerikalni stranki, ki hoče le blapce, podložnikov in nezavednih državljanov. Zaveza se zaveda svojih pravic, in čim bolj se bodo množila preganjanja, tem bolj se bo krepila nje samozavest in krepkeje bo dvigala svoj prapor. Zaveza bi je isti boj kakor »Skala«, ne samo politični, ampak tudi gospodarski in kulturni boj v prvi vrsti proti Nemcem, v drugi proti klerikalnem, ki so črv v narodnem deblu. Skupni boj nas dovede do cilja, do zmage! Jurist Radovan Krivic govori v imenu »Omladine«, one kulturne institucije, ki ohranjuje, razvija in vodi do cilja izobrazbo, ki jo podaja učiteljstvo v zgodnji mladosti. Pozdravlja učiteljstvo v imenu uredništva »Omladine« in v imenu preds. centrale slov. napred. društev. V imenu dolenske podružnice »Prosvete« iskreno pozdravlja narodno-napredno učiteljstvo jurist J. Legat.

Predsednik se zahvali za pozdrave in opozarja navzoče na g. prof.

Lauterja iz Maribora, ki se trudi na učiteljskem, da vzgaja napredno in zavedno narodno učiteljstvo.

Besedo prevzame tov. Engelbert Gangl, da po primernem predgovoru prečita resolucije. — Težka je pot narodno-naprednega učiteljstva. Nujno je, da v očigled dogodka, ki se odigravajo na šolskem polju, dvignemo odločen protest! Krek sicer pravi, da smo enaki psu za plotom (fuj Krek), mi pa se zavedamo pravice, ki jih mora biti deležen slovenski učitelj v isti meri kot kak drugorodni učitelj. Pozivljamo vas, da damo jasen izraz tej zavesti v resoluciji. (Te resolucije priobčimo na drugem mestu.) Nato prečita resolucije, ki jim slede poslušalci z zanimanjem in odobravanjem. Predsednik otvori debato. Vseh osem točk sprejetih enoglasno, pri VIII. točki predlaga tov. Jamšek, da se obrnemo na ravnanje na cesarju in pravi, da dela vlada na Štajerskem učiteljstvu mnogo manj zaprek kot na Kranjskem. Nemško učiteljsko društvo, zbirajoče v Gradcu, je brzojavno pozdravil deželni namestnik Clary. Kaj pa pri nas na Kranjskem!?

Tovariš Bajt je proti predlogu Jamške in pravi, da: a) naj se najprej store koraki v prid učiteljstva na deželni šolski svet; b) učiteljstvo si mora pomagati z obrambnim društvom in c) naj bi se krivice, storjene učiteljstvu, objavljale v časopisih vseh narodnosti. Tovariš Gangl ga zavrne, da že obstoja obrambno društvo, ki daje manjšinam lekcije, ki pa ne uporabljajo dovolj odporne sile in ki objavljajo krivice po časopisih. Pri glasovanju se sprejme Jamškov predlog, da se naprosi kabineto pisarno za advokenco pri cesarju. Nato prečita jurist Legat resolucije dolenske podružnice »Prosvete«:

1.) Dolenska podružnica »Prosvete« vidi v sodelovanju učiteljstva in naprednega dijaštva na kulturnem in gospodarskem polju edini temelj bodočnosti slovenskega naroda.

2.) Priznavajoč ljudsko šolo in izobrazbo kot edini predpogoj boljšega gospodarstva in blagostanja, smatra dolenska podružnica »Prosvete« za potrebno, da slavni deželni

šolski svet pomnoži, eventualno poveča šole na Dolenskem.

3.) Poziva deželni šolski svet, da ustanovi ob kočevsko-slovenski meji potrebno število slovenskih šol.

4.) Vidi ustanovitev novih laičkih deških in dekliških šol v Novem mestu kot metropoli Dolenske kot edino umestno, kjer bi dolenska mladina mogla doseči višjo izobrazbo.

Se vzame na znanje in odobri.

Nato predava jurist Radovan Krivic o temi:

»Masaryk — pedagog«. Vzorno predavanje izide ponatisnjeno v »Potniku«. Zanimalo bo predvsem učiteljski stan, ki bo lahko zajemal nauke, kako je treba ravnati z mladino, da se jo vzgoji v krepke značaje in vredne člane človeške družbe.

Na vrsto pride predavanje g. Gangla: »§ 1. državnega šolskega zakona«. Govori o vsebini tega paragrafa, ki nalaga ljudski šoli pravno-verško vzgojo, da vzgoji človeka za enakopravnega in enakovrednega člana drube. Člen XIX. jamči vsem narodnostim enakopravnost, ki se pa pri nas jako različno tolmači. Nikjer niso od teorije do prakse tako oddaljeni kot ravno v Avstriji. Slovensko napredno učiteljstvo prav pojmuje določila tega paragrafa in izpolnjuje vsebino tega paragrafa, kar pa ni vseh nekaterim. Samo iz političnih motivacij izvirajo nešteta preganjanja slovenskega narodno - naprednega učiteljstva. Ta zakon je duševni obrambni zakon, ki naj bistri um in širi spoznanje. Politiki, ki so stali ob rojstvu tega zakona, so umevali vzgojno nalogo, ki naj jo vrši ljudska šola. Susteršič se je pa izrazil v državnem zboru, da je šola prokletstvo. Če je šola prokletstvo, potem je prokletstvo tudi zakon, na katerem sloni šola. In zagnali so glas med svet klerikaleci, da zna ljudstvo ceniti le tiste učitelje, ki se oklepajo »Slov. ljudske stranke«. Logično premišljeno so ti učitelji krivoprišežniki, ker prisegajo na to, kar imenuje njihov politični načelnik prokletstvo. (Burno odobravanje.)

Znanstvene utemeljitve § 1. ne moremo iskati v pedagoškem individualizmu, ki uči, da naj se človek vzgaja kot tak, brez ozira na družbo,

ampak v socijalni pedagogiki, kajti zakon zahteva izobrazbo individua za skupnost.

Najmanj se ravna klerikaleci po določenih pravno - verske vzgoje; cni so največji nasprotniki in sovražniki pravno - verske vzgoje. Klerikalci vzgajajo fanatiško strastne ljudi po pravilih političnih pipčarjev! Priganjajo ljudi v jarem politične odvisnosti, brusijo nože in bašejo puške, kadar gredo med ljudstvo, ker to so znamenja njihovega pojmovanja kulture, pojmovanja versko - pravno vzgoje. Mi jih ne sovražimo, mi jih pomilujemo. Krist je imel Judeža Iskarijota, Spartanci Efijsalta, učiteljstvo ima Slomškarje. Pravno-verška ni vzgoja, ki se hoče prisiliti z noži, pravno - verska vzgoja dviga blaga čuvstva v srečo, pomirja strasti in bliža človeka k človeku kot brata k bratu. Vedno manj bo ljudi na podlagi § 1., ako bomo pustili, da klerikaleci sejejo seme sovražstva, pohlep po krvi, jacišo slabe strani in zatirajo dobre, uče nauk ubojstva. Taka vzgoja je v protislovju s § 1, to je vzgoja ljudi k mesarskemu klanju in ne k ljubezni. Narodno-napredno učiteljstvo je mnenja: »Od šole stran vsaka politika! Mi hočemo prostih ljudi! Slovensko napredno učiteljstvo je moralo nešteto krat slišati očitanja klerikalcev, da nasprotuje določilom pravno - verske vzgoje, a izpodbila je klerikalcem besedo!

Nato se vrši razprava in po razpravi se zahvali predsednik tovariš Ganglu za referat in se sprejme predlog tov. Črnogaja, da se referat obelodani v vseh naprednih listih in ponatisne in razdeli med ljudstvo, da vidi, na kateri strani je pravica!

Se enkrat se zahvali predsednik učiteljem, ki jih je prihitelo nad 400 od vseh strani in predlaga, da vrnejo Novomeščanom prisrčen sprejem s tem, da se udeležijo veselice, ki jo je priredila ženska podružnica Ciril-Metodove družbe radi slabega vremena v prostorih »Narodnega doma«.

Nato se prečitajo brzojavni in drugi pozdravi na XXII. glavno skupščino.

Brzojavne pozdrave so poslali:

Iz Ljubljane: 1. Dr. Oražen: »Vam, ki ne klonite tilnikov, moj najiskrenejši pozdrav! Značaji so bili, so in bodo vedno spoštovani! — 2.

## LISTEK.

## Zimsko cvetje.

Spisal Ivan Cankar.

II.

Mračilo se je, ko je prišel Maricelj iz službe. Najprej ga je zaskrbelo imenitna skrb.

»Kaj bi oblekel za ta prečudni večer?« je pomislil. »Ali bi šel kakor ponavadi . . . kar tako . . . kakor da ni bilo nič besed med nama . . . Ali bi bil rekel, da je velik praznik, recimo pogreb, ali celo poroka . . . Bog se me usmili zaradi teh nespametnih misli!«

Poiskal je tisto črno suknjo, ki jo je nosil ob pogrebu krečmarja; nato je vzel iz skrinje bel telovnik in ga je ogledaval. Spreletelo ga je kakor lep in žalosten spomin.

»Kaj ni to tisti telovnik? Pozna se mu še, da je bil s kavo polit?«

Oblekel je črno suknjo in bel telovnik ter se je napotil. Gredeč se je domislil:

»Ali bi bilo spodobno . . . ali bi ne bilo spodobno?«

Sklenil je, da bi bilo spodobno ter je kupil velik šopek rdečih rož in rdečih nageljnov. Ko je držal šopek v roki, se mu je zazdel nenadoma zelo težak in sram ga je bilo.

»Glej, kakor otrok . . . kakor dvajsetleten ženin! Smejale se bo do solz!«

Lep jesenski večer je bil, ko je romal Maricelj po svoji romarski poti. Cesta je bila vsa pokrita z rumenim listjem, kostanjev in jablan; večerna zarja je tiho ugašala na požetem polju in pokošeni senozi.

Zdelo se mu je, da vidi prvokrat to lepo ravno cesto in to prostrano pokrajino, razstrto pod čistim nebom, kakor bogata miza božja. Vse mu je bilo novo, tuje in tako čudežno, da mu je bilo sree močno ginjeno.

»Kod in kako sem hodil teh dolgih petindvajset let, da sem izpregledal šele zdaj, ob tej pozni uri!«

Tu pa tam je stala kraj ceste bela hiša, napol skrita za drevjem. Na prag je stopil človek ter je zazelal, zehanje pa se mu je takoj ustavilo, ko je ugledal Mariceljno; zasenčil si je oči ter je strmel.

»Kaj nisem videl tega človeka . . . kdaj sem ga že videl? Ali ne pred petindvajsetimi leti . . . ali ne davj . . . ali ne vsako jutro? . . . Kako je zašel ob tem času na ta kraj? Kakor sova na polje, ob belem dnevu!«

Zapihal je večerni veter, vzdramil je sence in večje.

Ko se je Maricelj blizal krčmi, je bil plah in počasen njegov korak. Od praga pa ga je veselo pozdravljala gospa Francka.

»Kod se mudite in obotavljate?«

»Šla mu je naproti, vsa rdeča, žareča.«

»Pozdravljeni!« je rekel Maricelj; in tedaj se mu je zgodilo, kar nikoli še v petindvajsetih letih: rdečica mu je šinila v obraz in povenil

je oči. Zardela pa je tudi sama gospa Francka, ko je ugledala šopek iz rdečih nageljnov.

»Ali je zame ta čast!« je vprašala.

»Če se vam ne zameri!« je sramežljivo rekel Maricelj.

Stopila sta v vežo; najprej Maricelj s šopkom v roki, za njim gospa Francka. Ko se je ozrl na mizo kraj peči, je ves obstrmel. Miza je bila pogrnjena s čistim belim prtom, na prtu je stala visoka vaza, polna pisanih, dišečih cvetlic, ki jim ni vedel ne imena, ne priimka, tik kraj vaze pa je ležala bahata, rumeno pečena torta, na kateri je bilo z belimi cukrenimi črkami napisano: »Petindvajset let.« Ob robu torte je tičalo v lepem krogu petindvajset mandeljnov.

Kakor prej gospa Francka, je vzkliknil Maricelj:

»Kaj je zame ta čast!«

»Če se vam ne zameri!« se je zasmejala gospa Francka.

Ker je bilo že mračno v izbi, je prižgala svetilko, ki je visela od stropa.

»Ali bi se ne spodobilo, da bi sedla za to mizo, pod svetilko?« je vprašala.

»Ne, ne za drugo mizo!« se je prestrašil Maricelj; ali ko je z urnim korakom stopil v svoj prijazni kot, je gledal začuden in plah. Namesto njegovega stola, ki ga je poznal in ljubil kakor starega prijatelja, se je bahal tam blazinast naslanjač, vse prevelik in preprostan za to mizo, za to izbo in za Mariceljno samoga.

»Kje je moj stol?« je vprašal malodušen.

»V drvarnici! tako ste ga preseleli in presloneli, da se ga je držala komaj še bilka slame. Čez leto dni bi bili sedeli na tleh. In vašim kostem, gospod Maricelj, bo dobro delo malo počitka na blazini!«

Gospa Francka je bila pripravila tako obilo večerje, kakor je Maricelj ni okusil v teh petindvajsetih letih. Nosila je sama na mizo in je sama stregla svojem gostu, kakor nerodnemu in plašljivemu otroku. In prav resnično je bil Maricelj ob tej obili večerji plašljiv in neroden otrok. Vajen je bil, da je kosil in večerjal sam in skrit, zato ni vedel, kako bi sedel in kako bi se držal. Po večerji, še preden je bila torta načeta, je gospa Francka iz temne steklenice natočila rdečega vina sebi in gostu.

»Do dna izpijva ta kozarec . . . na vaše zdravje, gospod Maricelj!«

»Na vaše, gospa Francka!«

Mehkobna, sladka toplota se mu je razlila po životu; z vselejšim in pogumnejšim očesom se je ozrl na gospo in je videl, da je lepša nego kdaj poprej, lepša nego pred petindvajsetimi leti.

»Kaj ni mogoče!« je vzkliknil.

»Saj da ni mogoče!« se je zvonko zasmejala gospa Francka. »Da je že petindvajset let za gorami? O, da bi jih toliko ne bilo! Ali nikoli ne pogledate v ogledalo?«

»Nikoli!« je po pravici odgovoril Maricelj. »Čemu? Vse se mi sdi kakor tisti prvi dan!«

»Tisti dan, ko ste si telovnik porili!«

In bilo je, kakor da se je nji in njemu povrnil v sree tisti dan; obadva sta gledala molče na beli prt in sta se zamislila. Tako pridejo s tihim korakom spomini v izbo, sree je otožno, ali mlajše je in čistejše.

Maricelj je pogledal gospo Francko s pogledom tako nedolžnim in odkritosrčnim, kakor je bil sam.

»Zaradi vas se mi je roka tresla . . . Ko sem vas ugledal, se mi je tako zgodilo, kakor . . . kadar da mi je luč omamila oči . . . Zazibalo se je pred menoj . . . vas sem videl in vso svojo veliko nesrečo . . .«

»Svojo nesrečo?« se je začudila gospa Francka.

»Petindvajset let je spala . . . zakaj ste jo zbudili!«

Oči so se mu zalile s solzami in ustna so mu trepetala kakor otroku, kadar mu gre na jok. V enem samem hipu se je vzdramil, pogladil se je z diano po čelu ter je urno izpraznil kozarec.

»To so le nespametne besede . . . spomin je bil, pa je šel mimo!«

»Odpriete mu duri, da se vrne!« je rekla tiho gospa Francka in je položila svojo okroglo mehko roko na njegovo. Nič ni vedel, kako se mu je storilo: zaihtel je, sklonil je glavo prav do mize in je poljubljal njeno okroglo mehko roko.

»Otrok, otrok!« se je smehljala gospa Francka.

(Dolga priredba)

zveza slovenskih učiteljev. 3. Poslanec Višnikar! 4. C. kr. geometer Didek. 5. Učitelj Didek Cednj! 6. Dr. Novak in dr. Triller: Zadržana osebno se udeležiti zborovanja pošiljati želeč zborovanju najprej izkrene uspehov iskrene pozdrave. 7. Učitelji - vojniki v Ljubljani! 8. Učitelji - vojniki 17. pešpolka. 9. Cerklje: Jugosl. napred. učiteljsku pošiljam iskrene pozdrave z živo željo, da si s pripomočjo vseh odkritosrčnih prijateljev učit. stanu kar najprej priborite takšno gnotno stanje, kakršno kot pionirstvo omike in prosvete po vsej pravici zaslužite. Ivan Hribar! 10. Slovenji Gradec: Pri okrajni učiteljski konferenci v Slov. Gradcu zbrano učiteljsko! — Iz Postojne. 11. G. Pikel, župan. 12. Postojnska napredna društva. 13. Postojnski naprednjaki. — Iz Belgrada: 14. Stanovje: Urednik »Učitelja«. 15. Predsednik učiteljskog udruženja, Blagojevič. 16. Zaveze hrvats. učit. društev, Zagreb. 17. Beljak: Krain. 18. Tovariši - vojniki v Sežani - Sežana. 19. Nabrežina: Caharija Silvester. 20. Gorica: Tovariši, zadržani na kmet, tečaju v Gorici: ravnatelj Strekelj, Črničoj, Jerab, Pavlica, Merljak, Mermolja, Orel in Orlica, Bratina, Marceja, 2. Stresa, Banbar, Fakin, Arko, 2. Trebscha, Mavrič. 21. Sv. Ivan pri Trstu: Zadržani Tržačani: Valentič, Požar, Daneo, Tobec. 22. Jankovci pri Kolesov: G. Hajny. 23. Boršt: Ferluga. 24. Dol. Logatec: Zveza slov. izobraževal. društva. 24. Dol. Logatec: Za F. K., predsednik Ribnikar. 26. Vransko: Savinjsko učit. društvo! 27. Zalec g. Petriček. 28. Ormož: Porekar. 29. Kranj: Prof. Makso Pirnat. 30. Chrudim: Adolf Seustr. 31. Radovljica: I. Šega. 32. Ptuj: Fr. Šegula, Sircelj, Dr. Sterc, Kajnih, Samac, Reich, F. Lovrec. Hauptmann in drugi!

## Učiteljsko za pravice slovenskega jezika ne v obrambo svojega stanu.

Na nedeljski skupščini »Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev« v Novem mestu so bile sprejete te le resolucije, ki so tako z učiteljskega, kakor z občeslovenskega stališča velike važnosti:

### I.

Z ozirom na razsodbo državnega sodišča na Dunaju, ki je pripoznalo utrakistične šole kot protustavne, a) naproša naučno ministristvo, naj deluje na to, da se povsod, kjer se nahajajo slovenske večine, odpravijo take šole, da se ne dela še nadalje krivica slovenskemu šolstvu;

b) pozivlja vse prizadete občine, da tudi same poskrbe za reformo šolstva v tem smislu;

c) se obrača do slovenskega učiteljskega, da gre v tem oziru občinam na roko in da tudi samo širi smisel za tozadevno reorganizacijo.

### II.

Opiraje se na člen XIX. drž. osnovnega zakona, se obrača do šolskih oblastev v obmejnih deželah, kakor do onih na Kranjskem,

a) da prično nemudoma s slovenskim uradovanjem in da se v slovenskih okrajih uvede slovenski obsevalni jezik za vse šolske zadeve;

b) pozivlja vse slovensko učiteljsko, da tudi samo dosledno rešuje vse uradne zadeve v slovenskem jeziku, da tako samo prične praktično proizvajati narodno enakopravnost, ki nam je zajamčena po zakonu; isto velja tudi glede obsevalnega jezika pri uradnih konferencah.

### III.

Obžalovati mora, da se je izdal odlok, da bi se pri uradnih konferencah ne smelo razpravljati o stanovskih zadevah,

a) ker se s tem lahko v posameznih slučajih onemogoča temeljitost rešitve kakega pedagoškega vprašanja, ki je v tesnem stiku s stanovskimi razmerami;

b) ker se s tem krivično omejujejo pota do izvedbe upravičenih zahtev učiteljskega;

c) pozivlja vse prizadeto učiteljsko, da se v stanovskih organizacijah peča v prvi vrsti s stanovskimi zadevami in zahtevami in da naj vsaj samo ne omalovažuje lastnih težej, zahtev in stanovskih aktualnih vprašanj, ki potrebujejo rešitve, ampak se tembolj posveti temu delu v svojih kroških in okrajnih učiteljskih društvih.

### IV.

Obžalovati mora nekonsekventno postopanje pri oddaji učiteljskih služb od strani nekaterih šolskih oblastev,

a) ker je to na kvar šolstvu;

b) ker se na ta način dela očita krivica mnogim učiteljem in se pospešuje demoralizacija;

c) ker nam je ob nadaljnjem takem ravnanju pričakovati še večjega pomanjkanja moških učnih oseb.

### V.

Protestirati mora proti zlorabi discipliniran in premeščanj in slabih ozirov, ker se je izkazalo:

a) da so ta premeščanja inaceirana od raznih političkih faktorjev, torej nimajo stvarne podlage;

b) da se pri tem nalahč napadno tolmači § 54. drž. šol. zak. in § 118. dokončnega šolskega in učnega reda;

c) da se ta premeščanja izvrše v največjih slučajih na kvar šolstvu, proti želji ljudstva in proti načelom pedagogike.

### VI.

Pozivlja policane oblasti, da obratno, kar se zahteva od učiteljskega osebja v smislu § 54. drž. šol. zak., tudi one ščitijo kratenje ugleda učiteljskega stanu, in opozarja:

a) na organizovano gonjo, ki se je započela zoper učiteljski stan in zoper šolstvo — torej proti uradnim osebam in proti naredbi, ki jo je ustanovil drž. šol. zakon;

b) opozarja na posledice, ki jih pri tem trpi ves učiteljski stan in šolstvo sploh;

c) opozarja, da uživa učiteljsko v smislu § 118. dokončnega šolskega in učnega reda polno zakonito varstvo oblastev.

### VII.

Pozivlja vsa šolska oblastva, da zakonito ščitijo šolstvo in učiteljsko. Obraca se obenem do slovenske javnosti, naj tudi ta brani te interese, ker niso samo naši interesi, ampak so tudi interesi ljudstva.

### VIII.

Na podlagi vsega, kar se zadnji čas dogaja in se ne strinja z zakoni, ki določili, se sestavi spomenica, ki se dopolnje naučenemu ministristvu in šolskim oblastvom ter se objavi javnosti.

## Kdo se redi v Bosni in Hercegovini.

Ko so anektirali Bosno in Hercegovino so delali izvestni krogi odtodnemu prebivalstvu velike obljube, obetali so jim zlate gradove. Toda vse te besede in obljube so ostale — obljube. Gotovi krogi v Avstriji, še bolj pa na Ogrskem so pa smatrali nanovo anektirani deželi kot dobro molzno kravo, iz katere so hoteli polniti svoje nikdar polne zepe. Razni nemški in mažarski podjetniki so začeli na prav oderuški način eksploatirati obe deželi. Značilno pri tem pa je, da jim gre vlada kar najbolj na roke. Ogrska in avstrijska vlada smatrate Bosno in Hercegovino za nekakšno afriško naselbino, katero se mora do skrajnosti izrabiti.

Se je vsem v spominu, kako se je oddala zgradba vojaških barak mažarski trdnji Grünwald, ki je vojaški erar prav pošteno osleparila. In zopet se je zgodilo, da so popolnoma ignorirali domačine ter oddali večja dela tujcu. V Mostaru hočejo sezidati veliko vojašnico. V to svrhu so razpisali dela, za katere se je pogajalo pet ponudnikov, med njimi štiri domačini in en tujec, namreč dunajski trdnja Janesch in Schnell. Ta trdnja je šele pred kratkim dobila koncesijo za zidarska dela, dočim se je prej bavila samo z betonskimi napravami. In ravno tej trdnji so se oddala ta dela.

To je le en slučaj. Toda že ta poedini slučaj značilno ilustrira gospodarsko politiko, katero hoče uvesti Avstro - Ogrska v Bosni in Hercegovini.

Hrvaški in srbski narod v Bosni in Hercegovini naj daje svojo življensko in delovno moč, svoj kapital, da dela dobičke tuji kapital. Ta tuji kapital pa privablja vedno več tujcev v deželo, pred vsem Nemce in Mažare. In najboljši pomagači pri tem sistematičnem delovanju ogrske in nemške vlade so bosanski klerikaleci, na čelu jim škofa dr. Stadler in Šarič. Ta dva sta začela s pomočjo travniških in sarajevskih jezuitov uganjati po Bosni in Hercegovini klerikalno politiko, ki dela popolnoma v smislu avstrijske in ogrske vlade. S pomočjo bosanskih klerikalcev so začeli kolonizirati obe deželi z Nemci.

Seveda niso mogli domačini mirno gledati te invazije tujcev. In že v prvem zasedanju bosanskega sabora se pristaši vseh strank — razven Stadlerjeve udruge — krepko uprli temu. Zahtevali so, naj se takoj odstranijo vsi tuji uradniki in učitelji, naj se ne dovoli nemškimi šolam za otroke uradnikov in kolonistov nikake podpore itd. In tudi dr. Stadler je dobil za svojo izdajalsko politiko plačilo s tem, da mu je sabor odtegnil vsako podporo. Bosansko ljudstvo je pač spoznalo, da so ravno ti Stadlerjevi učni zavodi gnezda, v katerih vzgajajo Stadlerjevi pomagači bodoče razširjevalce škodljive in pogubne klerikalne politike. In vsi klerikalni listi so zagnali valček tega velik krik. Dunajski klerikalni listi — »Reichspost«, »Vaterland« in »Deutsches Volksblatt« trdijo, da so bili Nemci

tisti pionirji, ki so deželo gospodarsko povzdignili, ki so žrtvovali svoje telesne in duševne moči za gospodarski razvoj Bosne in Hercegovine. Domačim podjetnikom predstavlja, da imajo svoje delavce ter povarajo na ta načinjalostnosocialnostane bosanskega delavčnega ljudstva. Nadalje se jeze ti klerikalni listi nad aposteli, ki so začeli ljudstvo hujskati. Verjamemo, da so posebno denajski klerikaleci hudi, ker njihovo žito v Bosni in Hercegovini ne gre v klasje, ker klerikalna politika, katero je skušal jezuit p. Pantigam s pomočjo dr. Kreka in dr. Susteršiča uvesti v Bosni in Hercegovini, doživlja poraz za porazom. Bosansko ljudstvo je še o pravem času spoznalo, kam stremi klerikalna politika, da ima edini namen domače ljudstvo gospodarsko oslabilo ter ga ukleniti v tuji jarem. To mišljenje in naziranje bosanskega ljudstva se je pokazalo najboljšje v tem, ko je bosanski sabor skoraj enoglasno discipliniral škofa Šariča, ki se je javno pohvalil s svojo izdajalsko klerikalno politiko.

In čeprav trdijo še danes klerikalni in drugi nemški listi, da je bosanski narod še nezrel — vendar smemo smelo trditi, da je politično mnogo bolj zrel nego slovenski narod, kajti zrel narod se gotovo ne bo dal izrabljati v klerikalne sebične svrhe, kakor je to pri nas Slovencih. Nas pa edinole vesel, da se je bosansko ljudstvo otreslo še pravočasno klerikalnega jeroštva, in upamo, da bo pritisk od severa in juga tudi na razmere ugodno vplival, da se tudi mi enkrat za vselej otresemo klerikalne politike, ki kakor v Bosni in Hercegovini stoji v službi vlade in nemškega kapitala.

## Odkritje spomenika pesniku »Naše lepe domovine«.

V Klanjcu so v nedeljo na slovesen način odkrili spomenik pesniku hrvaške narodne himne, Antonu Mihanoviću.

Na slavnost so prihiteli gostje iz vseh pokrajin hrvaških, a tudi Slovenci so bili častno zastopani. Proslave se je udeležilo nad 8000 ljudi vseh slojev in stanov.

Jugoslovansko akademijo je zastopal predsednik Tade Smičiklas, mesto Zagreb župan Janko Holjac, »Matico Hrvatsko« predsednik dr. Oton Kučera, »Slovensko Matico« predsednik dr. Fran Ilešič, »Društvo hrvaških književnikov« poslanec Ljuba Babič-Gjalski, »Vseskolsko zvezo« in zagrebskega »Sokola« dr. Lazar Car in dr. Fr. Bučar. Nadalje so bili navzoči: podpredsednik hrvaškega sabora dr. Pero Magdič, poslanec Peršić, Modrušan in Bedeković, zastopnik istrskih Hrvatov poslanec Vekoslav Spinčić in dr. Trijajstić, zastopnik dalmatinskih Hrvatov župan kaštelanski Šimeta, poslanstva zlatarskega, krapinskega, varaždinskega, pregradskega, sisaškega in požeškega Sokola in raznih pevskih društev. Korporativno so bila zastopana pevska društva »Kolo«, »Sloga« in »Sloboda« iz Zagreba ter »Jeka« iz Samobora.

Okrog neodkrita spomenika so se razvrstila društva, šolska mladina, odposlanstva, na tribuni pa pesnikova rodbina in reprezentantje raznih kulturnih zavodov.

Navzoča pevska društva so zapela skupno z zbranim hrvaškim in slovenskim ljudstvom himno »Liepa naša domovina«. Na to je stopil na govorniški oder slavnostni govornik dr. Stjepan Ortner, ki je v živih in vznešenih besedah opisal življenje in delovanje pesnika hrvaške himne. Za njim je govoril dr. Čukac v imenu odbora, ki je postavil spomenik. Koncem njegovega govora je padla zavesa in iz vseh grl so zaorili urnobesni klici: Slava Mihanoviću.

V imenu »Društva hrv. književnika« je govoril predsednik Ljuba Babič-Gjalski, v imenu Slovencev pa dr. Fran Ilešič, predsednik »Slovenske Matice«. Navdušeno pozdravljen je v svojem govoru naglašal, da tudi Slovenci spoštujemo in slave Mihanovića, ker se čutijo s Hrvati kot eno narodno telo. Dokaz tega je dejstvo, da so tudi Slovenci sprejeli »Liepo našo domovino« kot svojo narodno himno.

Nato je klanjski župan Fadljevič prevzel spomenik v varstvo trške občine.

Srebrne lovorjave in lipove vence so položili: v imenu vlade vladni svetnik Jelčić, v imenu mesta Zagreba župan Holjac, v imenu varaždinske županije županjski tajnik Brezinec, v imenu mesta Varaždina župan dr. Pero Magdič, v imenu varaždinskih društev pa dr. Staković. Po govoru dr. Homotarića, ki se je v imenu slavnostnega odbora zahvalil vsem prisotnim za udeležbo, so pevec zapeli zadnjo hitico himne »Teci Savo, Dravo teci, na kar so se društva razvrstila in v svečanem sprevodu krenila na pesnikov grob.

Popoldne je bil slavnosten banket v »Narodni gostionici«.

Spomenik je izklesal pesnikov vnuh, kipar Robert Fraňoš. Mihanović.

Spomenik je busta v nadnaravni velikosti, vilita v bron; podstavek je iz rdečkanega marmorja. Na podstavku je vklesano ime »Anton Mihanović«, v polkrogu okrog imena pa »Liepa naša domovina«. — Oj naša naša zemljo mila!

## Dnevne vesti.

+ **Bohustrukcija ministristva.** Kakor vedno v vročih dnevih, se tudi zdaj pojavljajo razne politične bajke. Tako pripoveduje dunajski »Morgen« staro pripoved, da hoče fincaški minister Bilinski izstopiti iz kabineta in da se bodo izvršile izpremembe v ministristvih, na čelu katerih so neparlamentarci. Če bi se posrečilo omogočiti deložnost českega deželnega zbora, tedaj hočejo zasesti tudi mesta ministrov-krajanov. V ministristvo ima stopiti razven Čehov tudi zastopnik Jugoslovancov.

+ **Belokranjska železnica.** Kakor poroča graška »Tagespost«, je zgradba belokranjske železnice stopila v popolnoma nov stadij. Železniško ministristvo je poskrbelo, da se detajlni načrti še letos izdelajo. Upati je tudi, po mnenju dopisnika »Tagespost«, da ogrska vlada izpolni določila, ki so se sprejela v poslednjo nagodbo, in da zgradi progo, ki bo vezala belokranjsko železnico z dalmatinsko.

+ **Poglavje o značajih.** Na skupščini »Slomškove zveze« se je mnogo govorilo o značajih in najrazličnejši govorniki so proslavljali učitelje, ki so zbrani v »Slomškovi Zvezi«, kot vzor-značaje. Kdor je čital te tirade in pozna učitelje, ki tvorijo sedaj »Slomškarijo«, temu se je pač moral pojaviti na obrazu pomilovalen in ironičen posmeh vzpričo notoričnega dejstva, da so vsi ti učitelji čisto navadni uskok, ki so bili še pred nadavnim časom trdnega naprednega prepričanja. Vse te možne značajnike pa je »lakota slave, blaga« privedla v klerikalni tabor v tistem trenutku, ko so prišli v deželni zboru in odboru na krmilo klerikalci. Kar preko noči so ti vzorni učitelji spremenili svoje prepričanje. Včeraj so bili še navdušeni zagovorniki novodobne šole, danes pa že lezejo duhovnikom pod kuto in proslavljajo tiste »srečne« čase, ko je učitelj smel snaziti čevlje gospodu župniku in poljubovati roko gospodični, farovski kuharici. In ti ljudje veljajo sedaj pri klerikalcih za vzor-značaje. Le pogledite te vzornike in značajnike: Jeglič, Smrdele, Simone, Cepudre in kakor še je imenujejo ti vzoriti učitelji! O, takšne »značaje« prav radi prepuščamo klerikalcem!

+ **Klerikaleci in učiteljsko.** V svojem govoru na slomškarskem zborovanju je dr. Lampe rekel: »Od naše strani se zahteva samo, da je učiteljsko izobraženo, kakor mora biti učiteljsko, da izpolnjuje svoje dolžnosti ter da ima ljubezen do mladine in ljudstva, čegar otroke vgaja.« Tako hinavskih besed že dolgo nismo slišali. Ko vidimo vendar vsak dan, kako justificirajo in preganjajo klerikaleci vse tiste učitelje, ki se upajo samostojno misliti, pa pride najhujši inkvizitor kranjskega učiteljskega dr. Lampe s tako lažjo. Klerikaleci se še nikdar niso ozirali na kvalifikacije učiteljskega, temveč edino na njegovo klerikalno mišljenje.

+ **Dr. Lampe in francoski analfabeti.** Na zborovanju slomškarskega je oglašil k besedi tudi dr. Lampe. Ker pozna svoje ljudi, jih je hotel nekoliko potegniti. Govoril jim je o boju za svobodno in krščanske šole. Rekel je: »Danes ima Francoska čez 14.000 analfabetov med rekruti, kar prej ta država ni poznala. Svobodo pridigujejo, a brati in pisati jih ne uče.« Dr. Lampe mora imeti slab spomin ali pa smatra slomškarske za politično tako nezrele, da niti ne vedo, kdaj se je na Francoskem izvršila ločitev države od cerkve. Vsi ti rekruti-analfabeti so obiskovali še prejšnje, kakor pravi dr. Lampe, »krščanske šole; sedanjih pač niso mogli, ker jih takrat sploh še ni bilo. Torej so ti analfabeti pač sad prejšnjih takozvanih »krščanskih« šol.

+ **Was ist das: evdenec?** Pri tukajšnjem c. kr. sodišču izplačuje prihrane in izvedeniške honorarje jetniški kontrolor Trummer. Dasi pride k njemu veliko kmetov in drugih ljudi, ki ne znajo niti besedice nemški, ga je c. kr. sodišče vendarle postavilo na to važno mesto, dasi Trummer ne zna, ali noče znati slovenski. Moč je baže iz šiske doma, eicer pa uraduje v Mariboru, torej tudi na slovenskem ozemlju. Danes se je ta mladeniček vedel na c. kr. sodišču do skrajnosti arogantno. Izvedenec je imel pri njem uradnega opravka. Na opetovano slovensko vprašanje je Trummer odgovorjal le nemški in neumnostno izpredeval: was ist das:

evdenec? Na vprašanje, če ne zna slovensko, je dejal, da ne zna, češ, da je samo za šest tednov sem komandiran. — Protestiramo, da se take jezikovno nevalifikovane uradnike pri nas sploh nastavlja. To velja ravnatoka za Maribor, kot za Ljubljano. Zahtevamo pa, da se uvede proti Trummerju disciplinarna preiskava, ki naj dožene, če on res ne zna slovenski, ali je hotel samo v uradu stranko predrno provocirati. Za vsak slučaj pa zahtevamo, da se ne čaka 6 tednov in da se Trummerja takoj premesti. Na našem c. kr. sodišču nimajo uradniki, ki ne znajo ali nečejo znati slovenski, ničesar iskati.

+ **Nova združna zveza.** Kakor poroča »Narodni Dnevnik« je začel šolski ravnatelj v p. in posojilniški predsednik v Krškem, gosp. Ivan Lapajne, razpošiljati slovenskim zadrugam okrožnico. V ti okrožnici vabi Lapajne slovenske zadruge iz dose-danjih zadrugnih central v svojo »Centralno posojilnico« v Krškem.

+ **Novi tržaški škof.** Castelliz se ni imenovan za tržaškega škofa. Castelliz sam je brzojavil redakciji tržaškega lista »Amico«, da je poročilo prezgodnje. Tudi v tržaškem ordinarijatu ne vedo ničesar o tem. Imenovanje se pa v par dnevih pričakuje.

+ **Škof Fr. Castelliz.** Piše se nam: O škofu Fr. Castellizu niste popolnoma poučeni. Mož je Gorican, rodom Slovenec, sin nekega peka, 48 let star. Res je, da je laški vzgojen, vendar ni sovražnik Slovencev ter govori in piše prav dobro slovenski. To pa ni čuda, saj je moral na gorškem učiteljskem poučevati krščanski nauk tudi v slovenskem jeziku in v slovenskem jeziku je tudi pri učiteljskih izpitih izpraševal Slovence. Sploh pa je Castelliz koncilijanten mož, vesela in blaga duša, ki so ga posebno učiteljske kandidatinje prav cenile na gorškem učiteljskem. Prepričan sem, da tržaškim Slovincem ne bo škodil in da jim bo tisočkrat bolj ugajal, kakor kak laški škof »di puro sangue italiano«.

+ **Italijanski hujskači na delu.** Pišejo nam: Italijanski listi in ne-le italijanski »intelligent«, temveč celo vsak italijanski fakir je vedno polnih ust bahanja o italijanski 2000letni kulturi. Človek bi po tem bahanju res mislil, da so Italijani s svojo opevano »kulturo« najboljši, da vzor-ljudje, katere naj bi posnemal ves ostali svet. Ali vsakdanja praksa kaže in jasno priča ravno o nasprotnem: da so Italijani — vsaj Primorski — največji hujskači, napadalci in škodoželjni nasproti svojim so-deželanom Slovincem in Hrvatom. Zadnje dni so ti italijanski hujskači posebno na delu in tako psujejo, črnijo in hujskajo italijansko, že itak prefanatično sodrgo, proti našemu narodu, da se mora to že stiditi vsakemu, količjak kulturnemu človeku, a glej, za velikokulturne Italijane je ta hujskarija prava slast, da kar požirajo hujskajoče članke v raznih lumparskih listih, tako, kakor bi se videli pomečkane vse Slovence. Najhujši med hudimi je veleiredentistični puljski »Giornaletto«, ki ga menda celo nekdo subvencionira. To umazano glasilo puljskih neodrešencev piše tako falotvsko proti našemu narodu, da kliče naravnost po državnemu pravdniku. »Giornaletto« je tako nahujskal že tako napol poživnjeno puljsko italijansko druhal, da je v nedeljo — ob vsem tem, da je bil izlet Slovincem v Pulj prepovedan, prežala v velikih gručah ob obrežju ter s peklensko poželjivostjo čakala izletnikov z raznim nečednim orodjem celo pred kolodvorom. Ker se jim je posrečilo s svojim hujskanjem in kričanjem prepričati izlet v Pulj, so pričeli sedaj velekulturni italijanski listi hujskati celo proti sokolskemu izletu v Pazinu, ki se bo vršil dne 14. in 15. t. m. Revčki bi hoteli celo tam doseči, da bi bil mor-da izlet prepovedan, pri vsem tem, da je pazinska občina v — hrvaških rokah. — Človek, ki te razmere pozna, se mora res z gnusom obrniti proč od teh hujskačev in vprašati: Kje so se neki ti divjaki nahajali, da še danes niso s kulturo prav nič v sorodu? Ako pa Italijani smatrajo tako lopovščino za kulturno, jim pa mi prav radi pripuščamo bahati pridevek »2000letne kulture«, a mi ostanemo pri našem barbarizmu.

+ **Razburjenje Trst.** Razburjenje med tukajšnjim delavstvom radi prepovedanega izleta v Pulj je še vedno veliko. Sklenjeno je, da gotovo ne bodo mogli Italijani nikdar več privediti mirnih izletov. Dela se na to, da bi se dovolilo, da priredi »NDO.« dne 4. septembra izlet v Pulj, ker je bil na zadnjo nedeljo določeni prepovedan. Ako bi se pa še ta izlet v Pulj prepovedal, prireda ta dan puljski člani tamočanje »NDO.« izlet v Trst, kakor so še samjaki sporečili.

+ **Profesor Frančišek Pengov** piše o hrastih v 8. številki tednjega »Vrtca«: »Samoc zna posnemati

trkanje mize, ki je najhujše delo (7) drugega sveta (spiritizmi). K temu dvojje vprašanj: 1. Ali je spiritizem za — mladino? 2. Kaj poreče k temu prof. bogoslovja Jančič, ki je pisal v »Dom in Svet« kritično studijsko o spiritizmu, v kateri trdi, da se spiritistični fenomeni ne dajo tajiti, vendar pa, da vse te fenomene povzročajo — hudiči! — O saneta simplicitas!

**— Iz zemljemerske službe.** Zemljemera drugega razreda, Fran Jernej Zupančič in Fran Omerzu, sta imenovana za zemljemera prvega razreda v desetem činovnem razredu.

**— Iz davčne službe.** Abiturient Josip Vrtovce je imenovan za davčnega praktikanta pri davčnem uradu za ljubljansko okolico.

**— Narodnogospodarski kongres.** Omenili smo že, da bodo na kongresu za Slovence referirali dr. Novak, Franchetti in dr. Pegan. Za Čehe bodo referirali, kakor se nam poroča, dr. Šilny, ces. svet. Naša, konsulent Andel, posl. Votruba (vsi iz Brna), dalje ravnatelj Sedlak, posl. Hrásky, posl. Jirousek, dr. Chudoba in zastopnik »Dež zveze trg. gremijev«. En referat bo imel tudi posl. Ivanišević. Posebno velika bo udeležba iz Češkega in Moravskega; samo Čehov pride na kongres skoro 100. Čehi pridejo v Ljubljano z južno železnico v soboto 13. t. m. ob polu 6. popoldne. Na kolodvoru jih bo pozdravil ljubljanski pripr. odbor.

**— Zastopstvo Prage na narodnogospodarskem kongresu.** Zupan kralj. glavni mesta Prage dr. Groš je naznanil prezidiju ljubljanskega mesta, da se udeležita narodnogospodarskega kongresa kot zastopnika Prage obč. svetovalec Josip Jirousek in Václav Vanha.

**— Češki gasilec se odpeljejo v Trst.** Dne 16. t. m. Odhod vlaka iz Ljubljane ob 6:30 zjutraj. prihod v Postojno ob 8:30. Ogled jame in obed; odhod iz Postojne ob 1:30, dohod v Trst ob 3:30 popoldne. Vožnja do Trsta stane K 3:50, vstop v jamo K 1.—. S tem vlakom, za katerega se bodo dobili listki pri blagajni, se lahko odpeljejo tudi drugi gasilec in njih prijatelji.

**— Odlični češki gost v Ljubljani.** V Ljubljani se mudi te dni ekscelenc viceadmiral Josip Wachtl pl. Elbenbrück s soprogo. Nastanil se je v hotelu »Tivoli«, kjer mu tako ugaja, da se bo mudil mesto tri dni, kakor je prvotno nameraval, deset dni. Ekscelenc je po rodu in po miselnosti Čeh.

**— Zaupni shod narodno - radikalnega dijaštva se vrši 6., 7. in 8. septembra v Ljubljani.** 5. septembra zborujejo programatični odseki »Adrijec«, »Slovenec« in »Taborac«.

**— Odlikovanje.** Slaščičar Rudolf Bischof v Židovski ulici je bil za svoje izdelke na mednarodni razstavi v Parizu l. 1910. odlikovan s priznanim diplomom in zlato kolajno. Diplome in kolajno je g. Bischof izločil v izloženem oknu svoje trgovine. Slaščičarja Bischofa obenem kot zavednega slovenskega obrtnika slovenskemu občinstvu toplo priporočamo.

**— Pek Viktor Gärtner** je nam poslal z ozirom na našo notico, da je mestno tržno nadzorstvo iz zdravstvenih in obrtnih ozirov zaprlo njegovo delavnico — slašči v Kolezijski ulici št. 4, popravek. Ker pa ta popravek ni odgovarjal zakonitim predpisom, smo ga odklonili.

**— Umrli** je danes v Zgornji Šiški g. Rudolf Suwa. P. v m.!

**— S steklenico ga udaril.** Z ozirom na notico, priobčeno pod gorenjim zaglavjem v sobotni večerni izdaji, smo naprošeni konstatirati, da ni bilo te dni v Kmetjevi gostilni v Spodnji Šiški nikakega prepira in da dnmarija Alojzija Korbarja, ki naj bi bil s steklenico udaril Jelerčiča, te dni sploh ni bilo v gostilni.

**— Zelo značilno.** Znano je, da je došel pri zadnjih nadomestnih volitvah državni zbor klerikalcev Verstovsek v gornjegrajskem okraju največ glasov. Iz ljudskošolskih poročil je razvidno, da je ravno v gornjegrajskem okraju največ analfabetov. To je čim več analfabetov, tem več glasov za klerikalizem.

**— Zaradi buč.** Žena gostilničarja Markla v Šmarju pri Savi je skuhalo za kosilo buče. Mož pa ni prijel buč, zato se je z ženo sprl. Naposled sta se mož in žena spoprijela in se vrgla po tleh. Mož je pa tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico v Brezicah.

**— Tatovi in orožniki.** Okrog Ribnice in Brezja na Stajerskem je toliko tatov, da je poslala oblast nad nje 33 orožnikov.

**— Ljubljancem se ponesrečil v Gracu.** Pri popraviljanju mestne zastavljavnice v Gracu se je zgodila v soboto popoldne velika nesreča. Pri petem nadstropju je bil napravljen majhen oder, na katerem sta delala zidarja Alojz Kochauf in Ferdinand Šafec, zadnji doma iz Ljubljane.

**— Oskar je bil gostovalec napovedan.** Kajti to je sloj Kochauf, nekako bolj na stran, se je obrnil in padel s obema delovoma vred iz vršne tega nadstropja na tla. Kochauf je bil takoj mrtev. Šafec je dihal še nekoliko časa, toda zavedel se ni več in je kmalu tudi on indihnil. Kako silovit padec je bil to, sledi iz tega, da je Šafec tako razpočil, da so se mu videla pljuča in srce. Šafec je bil star 54 let; bil je oženjen pa menda brez otrok.

**— Edina slovenska kisa voda je le Tolstovska pri Gaštajnu na Koroskem,** kateri vrelec je ravnokar kupil konzorcij koroskih slovenskih rodoljubov ter bo dajal del čistih dohodkov v narodne namene, v prvi vrsti naši Ciril-Metodovi družbi.

**— Poskujen samomor v Trstu.** Radi dolgotrajne bolezni se je v nedeljo v stranišču obesil 46letni delavec v Ljudovem arzenalu, Angel Slovec. Ker je žena slutila, kaj namerava njen mož, je poklicala sosede, ki so s silo vdrli v stranišče. Slovec je bil brez zavesti, vendar so ga še poklicali v življenje. Oddali so ga v tržaško bolnišnico.

**— Samomor duhovnika.** V trentinskem obmejnem trgu Mori je izvršil prejšnji teden samomor daleč na okoli znani duhovnik, profesor don Rocco Catterina, ravnatelj komonškega liceja. Don Catterina je stanoval pri svoji sestri v vili »di Gieroc«. Nekega dne prejšnjega tedna je prišel od prijatelja barona Salvettija, a prišel domov se je zaprl v svojo sobo. Ker ga ni bilo dolgo ven, ga je sestra klicala, trkala na vrata, ali zampan. Ko je s silo odprla vrata, se ji je nudil grozen prizor: brat je ležal s prerezanim vratom in luži krvi na tleh, oblečen v svoji črni duhovski obleki in bil že v zadnjih dihljajih. Poleg njega je še ležala ostra britve, s katero je izvršil samomor. Ta samomor, ki je vzbudil daleč na okoli veliko presenečenje, so hoteli prvotno duhovniki zakriti, češ, ker drugače se ne bo vršil cerkven pogreb duhovnika, ker je izvršil samomor. Zdravnik dr. Muzio, ki je bil pozvan k samomortu, je tudi zašel rano na vrata in izrekel javnosti, da je don Catterina umrl naravne nagle smrti.

Ali grozna vest je vendar le prišla med ljudstvo in se bliskoma raznesla po okolici, tako, da je morala tudi poklicana oblast izvršiti svojo dolžnost in je dala samomortilčev truplo zdravniško preiskati, kjer je bil samomor oficijelno potrjen. — Don Catterina je pustil sicer dve pismi, ali do danes se še ni izvedelo pravega vzroka samomora, ker se vse drži tajno.

**— Ameriške novice.** Ponesrečil se je v Clevelandu Anton Zupančič, doma iz Zabne pri Temenici. Padel je v neki tovarni skozi odprtino za dvigalo tako nesrečno, da je bil takoj mrtev. — V Clevelandu so ustanovili Slovenke novo podporno društvo z imenom »Napredne Slovenke«. — Ponesrečil se je v Clevelandu Anton Urankar. V sled nemarnosti nekega Poljaka mu je stroj za rezanje med odtrgal na eni roki vseh pet prstov na drugi pa enega.

**— Priporočljiv hlapec.** Pri nekem trgovcu na Sv. Petra cesti je služil 34letni hlapec Jakob Zevnik iz Mavčič na Gorenjskem. Pred nekaj dnevi ga je gospodar poslal s konji h kovaču na Dolenjsko cesto, da bi jih podkopal in mu obenem tudi dal 29 kron, da bi kupil ovsa. Ko so bili konji podkovani jih je izročil nekemu neznanecu, da jih je peljal domov, sam pa z denarjem pobegnil. V soboto pa ga je na Marije Terezije cesti stražnik izsledil in aretoval.

**— Tatvina v tobakarni.** Včeraj zjutraj ob četrtni na sedem je bilo ukradeno trafikantu Ivanu Pertotu v Trstu, via del Lazzaretto, večerh št. 44 za 596 K kolekov in pisarnskih znamk in 1 K 10 v gotovine.

**— Nepreviden voznik.** Na Marije Terezije cesti je ponoči neki voznik zadel z vozom v kandelaber ter razbil plinov svetilko. Voznik je s tem napravil mestni občini 10 K škode.

**— V pijanosti padel.** Včeraj je v neki zganjarni cel dan popival 42letni delavec Franc Rogelj in se močno upijal. Ko je proti večeru šel na stranišče, je padel in zadel z glavo ob kamnito stopnico; pri tem se je na desni strani nad očesom poškodoval. Ko so mu na policijski stražnici rano obvezali, je šel potem na svoj dom.

**— S cest.** Ko se je včeraj zvečer vračal domov proti Hradeckemu vasi čevljar Karel Goršič, ga je iz neznanega vzroka napadel Ivan Selan in ga hotel udariti z žebeljem. Goršič se mu je postavil v bran in zgrabil za žebelj. Pri ruvanju je Selan poškodoval Goršiča z žebeljem na desni roki. Zadnje besedo bode imelo sodišče.

**— Delavsko gibanje.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 6 Slovencev, 43 Hrvatov in 25 Macedoncev; 18 Hrvatov se je peljalo iz Reke v Inomost.

**— Ingubljeno.** Klepar Ivan Remšgar je izgubil bankovce za 20 K. Kontorist Evgen Kuha je izgubil zlato kavatno iglo, vredno 12 K.

**— Slovenski Vojak.** Slovenski Vojak, ki ga izdaja slovenska trdnja Kolinska tovarna za kavno prvine v Ljubljani.

**— Uradne vesti.** Dne 3. septembra bo pri okrajni sodnji v Črnomlju dražba zemljišč vl. št. 18, 74, 92, 133, 182, 234, 240 in 249 k. o. Hrast. Zemljišča so cenjena 3416 K 20 vin., pritklina pa 519 K 15 vin. Najmanjši ponudek znaša 2623 K 56 vin. — Dne 17. septembra bo pri okrajni sodnji v Čerknici dražba zemljišč: a) vl. št. 37 k. o. Rakek, obstoječega iz enonadstropne hiše na Rakeku z gospodarskimi poslopji, vrtom in pritklino. Najmanjši ponudek znaša 11.550 K. b) vl. št. 38 k. o. Rakek, njiva. Najmanjši ponudek 770 K.

**— Bivši ministrski predsednik na potu na slovenski jug.** Zadrski »Narodni List« javlja, da namerava bivši ministrski predsednik baron Beck napraviti naučno potovanje po Bosni, Hercegovini in Dalmaciji. Na potovanju ga bo spremljala njegova soproga. Baron Beck biva sedaj na svoji graščini Plevni pri Zaleu na slovenskem Stajerskem.

**— Kraljevska krona črnogorskega kneza.** Kronanje kneza Nikole črnogorskega za kralja se bo vršilo leta 1911. Kje, se ni določeno, najbrže v Nikšiću, ne pa, kakor se je prvotno zatrdjevalo, v Gračnici na Kosovem polju. Kraljevska krona je že naročena v Moskvi in bo izdelana po načrtih sv. sinoda. Stroške bosta nosila car Nikolaj in italijanska kraljica Jelena. Kraljevska krona, kakor tudi diadem za knežinjo Mileno bosta izdelana iz suhega zlata in bosta zelo dragocena. Knez Nikita bo torej tudi krono dobil kot darilo. Sploh pa se bodo vse jubilejske slavnosti na Cetinju vršile na stroške carja Nikolaja in italijanskega dvora.

**— Za »Zvezo slovenskih pevskih društev«** se z veliko vnemo zavzema bolgarski publicist, G. Nikolov, v sofijskem dnevniku »Rječ«. Nikolov poziva pevske in glasbene zavode na Bolgarskem, naj vzamejo v tem oziru v roke inicijative.

**— Otvoritev električne železnice v Zagrebu** se vrši dne 18. avgusta ob 11. dopoldne. Otvoritve se udeležijo korporativno ves občinski svet z županom I. Holjcem na čelu.

**— Društvo hrvaških profesorjev** si je izvolilo ta-le odbor: Matej Mudrić, predsednik; dr. Stjepan Sukul, podpredsednik; Mišo Krključ, tajnik in dr. Stjepan Gjurašin, blagajnik.

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego poljska v državi Parana. Med imenovanimi državama traja že več let hud spor radi obširnega ozemlja, imenovanega Missoes na katerem se nahajajo še velikanski pragozdi. Najvišji sodni dvor braziljanski je prisodil sporno ozemlje državi Santa Catharina. K ti razsodbi je precej pripomogel vpliv tamkajšnjih Nemcev, ki imajo v osebi predsednika braziljanske republike velikega prijatelja. Da se je začelo pisati o poljski republiki, je tem manj umavno, ker se Poljaki za stvar niso čisto nič brigali. Poljaki v Parani žive v primeri z drugimi naselenci v veliki revščini. Za tamkajšnje javne zadeve se nič ne brigajo, zelo ponosni pa so, da so rojeni Avstrijci. Če boš govoril proti Avstriji, se ti ne bo dobro godilo. Rusov ne morejo niti videti niti slišati o njih. O slovanstvu nimajo niti pojma, Vlada postopa z njimi mnogokrat zelo krivično, toda Poljaki prenašajo vse krivice voljno in brez najmanjšega odpora. Zavedajo se samo tega, da niso Slovani, ker so Slovani Rusi. Poljakom so Nemci mnogo ljubli nego Slovani. Oni nimajo niti pojma, kaj je svoboda, zato se čutijo srečne, ako so odvisni od tujcev. In tak narod naj si osnuje svojo republiko?

**— Po slovenskem svetu.**

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego poljska v državi Parana. Med imenovanimi državama traja že več let hud spor radi obširnega ozemlja, imenovanega Missoes na katerem se nahajajo še velikanski pragozdi. Najvišji sodni dvor braziljanski je prisodil sporno ozemlje državi Santa Catharina. K ti razsodbi je precej pripomogel vpliv tamkajšnjih Nemcev, ki imajo v osebi predsednika braziljanske republike velikega prijatelja. Da se je začelo pisati o poljski republiki, je tem manj umavno, ker se Poljaki za stvar niso čisto nič brigali. Poljaki v Parani žive v primeri z drugimi naselenci v veliki revščini. Za tamkajšnje javne zadeve se nič ne brigajo, zelo ponosni pa so, da so rojeni Avstrijci. Če boš govoril proti Avstriji, se ti ne bo dobro godilo. Rusov ne morejo niti videti niti slišati o njih. O slovanstvu nimajo niti pojma, Vlada postopa z njimi mnogokrat zelo krivično, toda Poljaki prenašajo vse krivice voljno in brez najmanjšega odpora. Zavedajo se samo tega, da niso Slovani, ker so Slovani Rusi. Poljakom so Nemci mnogo ljubli nego Slovani. Oni nimajo niti pojma, kaj je svoboda, zato se čutijo srečne, ako so odvisni od tujcev. In tak narod naj si osnuje svojo republiko?

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego poljska v državi Parana. Med imenovanimi državama traja že več let hud spor radi obširnega ozemlja, imenovanega Missoes na katerem se nahajajo še velikanski pragozdi. Najvišji sodni dvor braziljanski je prisodil sporno ozemlje državi Santa Catharina. K ti razsodbi je precej pripomogel vpliv tamkajšnjih Nemcev, ki imajo v osebi predsednika braziljanske republike velikega prijatelja. Da se je začelo pisati o poljski republiki, je tem manj umavno, ker se Poljaki za stvar niso čisto nič brigali. Poljaki v Parani žive v primeri z drugimi naselenci v veliki revščini. Za tamkajšnje javne zadeve se nič ne brigajo, zelo ponosni pa so, da so rojeni Avstrijci. Če boš govoril proti Avstriji, se ti ne bo dobro godilo. Rusov ne morejo niti videti niti slišati o njih. O slovanstvu nimajo niti pojma, Vlada postopa z njimi mnogokrat zelo krivično, toda Poljaki prenašajo vse krivice voljno in brez najmanjšega odpora. Zavedajo se samo tega, da niso Slovani, ker so Slovani Rusi. Poljakom so Nemci mnogo ljubli nego Slovani. Oni nimajo niti pojma, kaj je svoboda, zato se čutijo srečne, ako so odvisni od tujcev. In tak narod naj si osnuje svojo republiko?

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego poljska v državi Parana. Med imenovanimi državama traja že več let hud spor radi obširnega ozemlja, imenovanega Missoes na katerem se nahajajo še velikanski pragozdi. Najvišji sodni dvor braziljanski je prisodil sporno ozemlje državi Santa Catharina. K ti razsodbi je precej pripomogel vpliv tamkajšnjih Nemcev, ki imajo v osebi predsednika braziljanske republike velikega prijatelja. Da se je začelo pisati o poljski republiki, je tem manj umavno, ker se Poljaki za stvar niso čisto nič brigali. Poljaki v Parani žive v primeri z drugimi naselenci v veliki revščini. Za tamkajšnje javne zadeve se nič ne brigajo, zelo ponosni pa so, da so rojeni Avstrijci. Če boš govoril proti Avstriji, se ti ne bo dobro godilo. Rusov ne morejo niti videti niti slišati o njih. O slovanstvu nimajo niti pojma, Vlada postopa z njimi mnogokrat zelo krivično, toda Poljaki prenašajo vse krivice voljno in brez najmanjšega odpora. Zavedajo se samo tega, da niso Slovani, ker so Slovani Rusi. Poljakom so Nemci mnogo ljubli nego Slovani. Oni nimajo niti pojma, kaj je svoboda, zato se čutijo srečne, ako so odvisni od tujcev. In tak narod naj si osnuje svojo republiko?

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego poljska v državi Parana. Med imenovanimi državama traja že več let hud spor radi obširnega ozemlja, imenovanega Missoes na katerem se nahajajo še velikanski pragozdi. Najvišji sodni dvor braziljanski je prisodil sporno ozemlje državi Santa Catharina. K ti razsodbi je precej pripomogel vpliv tamkajšnjih Nemcev, ki imajo v osebi predsednika braziljanske republike velikega prijatelja. Da se je začelo pisati o poljski republiki, je tem manj umavno, ker se Poljaki za stvar niso čisto nič brigali. Poljaki v Parani žive v primeri z drugimi naselenci v veliki revščini. Za tamkajšnje javne zadeve se nič ne brigajo, zelo ponosni pa so, da so rojeni Avstrijci. Če boš govoril proti Avstriji, se ti ne bo dobro godilo. Rusov ne morejo niti videti niti slišati o njih. O slovanstvu nimajo niti pojma, Vlada postopa z njimi mnogokrat zelo krivično, toda Poljaki prenašajo vse krivice voljno in brez najmanjšega odpora. Zavedajo se samo tega, da niso Slovani, ker so Slovani Rusi. Poljakom so Nemci mnogo ljubli nego Slovani. Oni nimajo niti pojma, kaj je svoboda, zato se čutijo srečne, ako so odvisni od tujcev. In tak narod naj si osnuje svojo republiko?

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego poljska v državi Parana. Med imenovanimi državama traja že več let hud spor radi obširnega ozemlja, imenovanega Missoes na katerem se nahajajo še velikanski pragozdi. Najvišji sodni dvor braziljanski je prisodil sporno ozemlje državi Santa Catharina. K ti razsodbi je precej pripomogel vpliv tamkajšnjih Nemcev, ki imajo v osebi predsednika braziljanske republike velikega prijatelja. Da se je začelo pisati o poljski republiki, je tem manj umavno, ker se Poljaki za stvar niso čisto nič brigali. Poljaki v Parani žive v primeri z drugimi naselenci v veliki revščini. Za tamkajšnje javne zadeve se nič ne brigajo, zelo ponosni pa so, da so rojeni Avstrijci. Če boš govoril proti Avstriji, se ti ne bo dobro godilo. Rusov ne morejo niti videti niti slišati o njih. O slovanstvu nimajo niti pojma, Vlada postopa z njimi mnogokrat zelo krivično, toda Poljaki prenašajo vse krivice voljno in brez najmanjšega odpora. Zavedajo se samo tega, da niso Slovani, ker so Slovani Rusi. Poljakom so Nemci mnogo ljubli nego Slovani. Oni nimajo niti pojma, kaj je svoboda, zato se čutijo srečne, ako so odvisni od tujcev. In tak narod naj si osnuje svojo republiko?

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego poljska v državi Parana. Med imenovanimi državama traja že več let hud spor radi obširnega ozemlja, imenovanega Missoes na katerem se nahajajo še velikanski pragozdi. Najvišji sodni dvor braziljanski je prisodil sporno ozemlje državi Santa Catharina. K ti razsodbi je precej pripomogel vpliv tamkajšnjih Nemcev, ki imajo v osebi predsednika braziljanske republike velikega prijatelja. Da se je začelo pisati o poljski republiki, je tem manj umavno, ker se Poljaki za stvar niso čisto nič brigali. Poljaki v Parani žive v primeri z drugimi naselenci v veliki revščini. Za tamkajšnje javne zadeve se nič ne brigajo, zelo ponosni pa so, da so rojeni Avstrijci. Če boš govoril proti Avstriji, se ti ne bo dobro godilo. Rusov ne morejo niti videti niti slišati o njih. O slovanstvu nimajo niti pojma, Vlada postopa z njimi mnogokrat zelo krivično, toda Poljaki prenašajo vse krivice voljno in brez najmanjšega odpora. Zavedajo se samo tega, da niso Slovani, ker so Slovani Rusi. Poljakom so Nemci mnogo ljubli nego Slovani. Oni nimajo niti pojma, kaj je svoboda, zato se čutijo srečne, ako so odvisni od tujcev. In tak narod naj si osnuje svojo republiko?

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego poljska v državi Parana. Med imenovanimi državama traja že več let hud spor radi obširnega ozemlja, imenovanega Missoes na katerem se nahajajo še velikanski pragozdi. Najvišji sodni dvor braziljanski je prisodil sporno ozemlje državi Santa Catharina. K ti razsodbi je precej pripomogel vpliv tamkajšnjih Nemcev, ki imajo v osebi predsednika braziljanske republike velikega prijatelja. Da se je začelo pisati o poljski republiki, je tem manj umavno, ker se Poljaki za stvar niso čisto nič brigali. Poljaki v Parani žive v primeri z drugimi naselenci v veliki revščini. Za tamkajšnje javne zadeve se nič ne brigajo, zelo ponosni pa so, da so rojeni Avstrijci. Če boš govoril proti Avstriji, se ti ne bo dobro godilo. Rusov ne morejo niti videti niti slišati o njih. O slovanstvu nimajo niti pojma, Vlada postopa z njimi mnogokrat zelo krivično, toda Poljaki prenašajo vse krivice voljno in brez najmanjšega odpora. Zavedajo se samo tega, da niso Slovani, ker so Slovani Rusi. Poljakom so Nemci mnogo ljubli nego Slovani. Oni nimajo niti pojma, kaj je svoboda, zato se čutijo srečne, ako so odvisni od tujcev. In tak narod naj si osnuje svojo republiko?

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego poljska v državi Parana. Med imenovanimi državama traja že več let hud spor radi obširnega ozemlja, imenovanega Missoes na katerem se nahajajo še velikanski pragozdi. Najvišji sodni dvor braziljanski je prisodil sporno ozemlje državi Santa Catharina. K ti razsodbi je precej pripomogel vpliv tamkajšnjih Nemcev, ki imajo v osebi predsednika braziljanske republike velikega prijatelja. Da se je začelo pisati o poljski republiki, je tem manj umavno, ker se Poljaki za stvar niso čisto nič brigali. Poljaki v Parani žive v primeri z drugimi naselenci v veliki revščini. Za tamkajšnje javne zadeve se nič ne brigajo, zelo ponosni pa so, da so rojeni Avstrijci. Če boš govoril proti Avstriji, se ti ne bo dobro godilo. Rusov ne morejo niti videti niti slišati o njih. O slovanstvu nimajo niti pojma, Vlada postopa z njimi mnogokrat zelo krivično, toda Poljaki prenašajo vse krivice voljno in brez najmanjšega odpora. Zavedajo se samo tega, da niso Slovani, ker so Slovani Rusi. Poljakom so Nemci mnogo ljubli nego Slovani. Oni nimajo niti pojma, kaj je svoboda, zato se čutijo srečne, ako so odvisni od tujcev. In tak narod naj si osnuje svojo republiko?

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego poljska v državi Parana. Med imenovanimi državama traja že več let hud spor radi obširnega ozemlja, imenovanega Missoes na katerem se nahajajo še velikanski pragozdi. Najvišji sodni dvor braziljanski je prisodil sporno ozemlje državi Santa Catharina. K ti razsodbi je precej pripomogel vpliv tamkajšnjih Nemcev, ki imajo v osebi predsednika braziljanske republike velikega prijatelja. Da se je začelo pisati o poljski republiki, je tem manj umavno, ker se Poljaki za stvar niso čisto nič brigali. Poljaki v Parani žive v primeri z drugimi naselenci v veliki revščini. Za tamkajšnje javne zadeve se nič ne brigajo, zelo ponosni pa so, da so rojeni Avstrijci. Če boš govoril proti Avstriji, se ti ne bo dobro godilo. Rusov ne morejo niti videti niti slišati o njih. O slovanstvu nimajo niti pojma, Vlada postopa z njimi mnogokrat zelo krivično, toda Poljaki prenašajo vse krivice voljno in brez najmanjšega odpora. Zavedajo se samo tega, da niso Slovani, ker so Slovani Rusi. Poljakom so Nemci mnogo ljubli nego Slovani. Oni nimajo niti pojma, kaj je svoboda, zato se čutijo srečne, ako so odvisni od tujcev. In tak narod naj si osnuje svojo republiko?

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego poljska v državi Parana. Med imenovanimi državama traja že več let hud spor radi obširnega ozemlja, imenovanega Missoes na katerem se nahajajo še velikanski pragozdi. Najvišji sodni dvor braziljanski je prisodil sporno ozemlje državi Santa Catharina. K ti razsodbi je precej pripomogel vpliv tamkajšnjih Nemcev, ki imajo v osebi predsednika braziljanske republike velikega prijatelja. Da se je začelo pisati o poljski republiki, je tem manj umavno, ker se Poljaki za stvar niso čisto nič brigali. Poljaki v Parani žive v primeri z drugimi naselenci v veliki revščini. Za tamkajšnje javne zadeve se nič ne brigajo, zelo ponosni pa so, da so rojeni Avstrijci. Če boš govoril proti Avstriji, se ti ne bo dobro godilo. Rusov ne morejo niti videti niti slišati o njih. O slovanstvu nimajo niti pojma, Vlada postopa z njimi mnogokrat zelo krivično, toda Poljaki prenašajo vse krivice voljno in brez najmanjšega odpora. Zavedajo se samo tega, da niso Slovani, ker so Slovani Rusi. Poljakom so Nemci mnogo ljubli nego Slovani. Oni nimajo niti pojma, kaj je svoboda, zato se čutijo srečne, ako so odvisni od tujcev. In tak narod naj si osnuje svojo republiko?

**— Poljska republika Missoes.** Nedavno so listi prinesli vest, da so ustanovili Poljaki, živeči v Braziliji, svojo lastno republiko, imenovano Missoes. K ti stvari piše »Materinska Riječ«, ki izhaja v argentinskem mestu Rosario de Santa Fé med drugim tudi sledeče: Vest o neki poljski republiki v Braziliji je prazna izmišljotina in velik nesmisel. Res je, da živi v državi Parana nad 60.000 Poljakov, toda žive raztreseno in neorganizirano, tako da nimajo prav nikakega vpliva. Nemška kolonija, ki živi v sosedni državi Santa Catharina, je po številu mnogo manjša, vendar rma vse drugačen ugled nego

Izve se v „Štrinsem pomočnem  
društvu“, Kongresni try št. 4/1.